

Kingdom of the Netherlands

**Пројекат унапређења капацитета инспекција, прекршајних судова и привреде
(*Grow capacities and work together –misdemeanor courts, inspections and businesses*)**

Национална алијанса за локални економски развој (НАЛЕД) у сарадњи са Министарством трговине, туризма и телекомуникација - Сектор тржишне инспекције, Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања - Инспекторат за рад и Удружењем судија прекршајних судова, уз подршку MATRA Фонда за регионално партнерство Краљевине Холандије

**СТРУЧНО-МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА
О ДОКАЗИВАЊУ ПРЕКРШАЈА И ПРЕКРШАЈНЕ ОДГОВОРНОСТИ
У ОБЛАСТИ ПОД ИНСПЕКЦИЈСКИМ НАДЗОРОМ**

Садржај

Појам и основна обележја доказивања прекршаја и прекршајне одговорности	3
Прикупљање и обезбеђење доказа у поступку инспекцијског надзора	3
Терет доказивања прекршаја и прекршајне одговорности је на инспекцији. Тражи се активна улога инспектора у доказивању	11
Извођење доказа у прекршајном поступку	15
Слободна оцена доказа	21
Прилози	
I. Извод из Општег обрасца записника о инспекцијском надзору	23
II. Потврда о привремено одузетим предметима	30
III. Захтев за покретање прекршајног поступка	32

Појам и основна обележја доказивања прекршаја и прекршајне одговорности

Доказ представља основ из којег се изводи закључак о истинитости или неистинитости чињеница које се утврђују у прекршајном поступку, а од којих зависи одлука у овом поступку. Ради се о чињеницама од значаја за доношење одлуке у одређеној прекршајноправној ствари, односно за примену материјалног прекршајног права. Доказивање прекршаја и прекршајне одговорности у области инспекцијског надзора као активност усмерена је ка утврђивању чињеница и одвија се у неколико фаза: (1) прикупљање доказа у оквиру инспекцијског надзора; (2) предлози прекршајном суду за извођење доказа; (3) одлучивање суда о извођењу доказа (решавање суда о томе које доказе треба извести), односно прихватање извођење доказа који су од утицаја за одлучивање у одређеној правној ствари; (4) извођење доказа; и (5) оцена доказа.

Као основна обележја доказивања прекршаја и прекршајне одговорности у области инспекцијског надзора издвајају се, према томе, прикупљање доказа о прекршају и прекршајној одговорности окривљеног (надзираног субјекта), које се спроводи у поступку инспекцијског надзора, сачињавање квалитетног захтева за покретање прекршајног поступка, претпоставка невиности окривљеног и терет доказивања (терет предлагања, прибављања и подношења доказа) на страни овлашћеног подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка – инспектора, активна улога инспектора у својству подносиоца захтева у прекршајном поступку и слободна оцена доказа (слободно судијско уверење).

Доказне радње у прекршајном поступку, које су изричито уређене у Закону о прекршајима („Службени гласник РС“, бр. 65/13, 13/16 и 98/16 - УС), јесу саслушање окривљеног, саслушање сведока, увиђај, вештачење и претресање просторија и лица. Поред тога, Закон о прекршајима у члану 99. предвиђа да се на прекршајни поступак сходно примењују одредбе Законика о кривичном поступку, ако овим или другим законом није друкчије одређено, што се односи и на доказивање, односно примену одредаба Законика о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13 и 55/14) о доказним радњама које су подобне да се примене у прекршајном поступку.

Прикупљање и обезбеђење доказа у поступку инспекцијског надзора

Чланом 15. Закона о инспекцијском надзору прописано је да, пре почетка инспекцијског надзора, инспектор прикупља податке о претходним инспекцијским надзорима над надзираним субјектом и друге податке од значаја за предстојећи надзор, путем информационог система и других база података, као и путем непосредног сазнања и информисања и на други одговарајући начин. Инспектор прибавља по службеној дужности јавне исправе и податке из евиденција, односно регистара које воде надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења, који су неопходни за инспекцијски надзор. Ови органи и други имаоци јавних овлашћења су дужни да инспекцији благовремено доставе ове јавне исправе и податке. Супротно поступање представља прекршај одговорног лица у надлежном државном органу, органу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

и другом имаоцу јавних овлашћења, који је кажњив према члану 61. овог закона новчаном казном од 100.000 до 150.000 динара.

Ове одредбе Закона о инспекцијском надзору су у складу са чланом 103. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, број 18/16), којим је прописано да је орган дужан да по службеној дужности, у складу са законом, врши увид, прибавља и обрађује податке о чињеницама о којима се води службена евиденција, а који су неопходни за одлучивање (члан 9. став (3) овог закона, којим је прописано да је орган дужан да по службеној дужности, у складу са законом, врши увид у податке о чињеницама неопходним за одлучивање о којима се води службена евиденција, да их прибавља и обрађује). Иста дужност постоји и у односу на податке који су садржани у службеним евиденцијама другог органа, што ће орган који води поступак хитно затражити, а замољени орган ће бесплатно уступити податке у року од 15 дана, ако није друкчије прописано (члан 103. став 2. истог закона). Ако се тражени подаци могу добити електронским путем, замољени орган их доставља у најкраћем року.

Одредбе члана 15. Закона су у складу и са чланом 75а Закона о државној управи, којим се уређује међусобни однос органа државне управе и однос са другим органима и имаоцима јавних овлашћења у поступку решавања о правима, обавезама или правним интересима странака, прописивањем да орган државне управе, у поступку решавања о правима, обавезама или правним интересима физичког или правног лица, односно друге странке, што укључује и поступак инспекцијског надзора, по службеној дужности, у складу са законом, врши увид, прибавља и обрађује податке из евиденција, односно регистара које у складу са посебним прописима воде други органи државне управе, односно други државни органи, органи територијалне аутономије, јединица локалне самоуправе и имаоци јавних овлашћења. Вршење увида, прибављање и обрада података из евиденција, односно регистара који се воде у електронском облику у оваквом поступку врши се путем информационог система који обезбеђује сигурност и заштиту података о личности. У оваквом поступку орган државне управе може вршити увид, прибављати и обрађивати само оне податке који су законом или посебним прописом утврђени као неопходни за решавање о одређеном праву, обавези или правном интересу странке.

Кључну практичну улогу за вршење ове функције треба да одигра јединствени инспекцијски информациони систем - е-Инспектор, уз помоћ засебних информационих система министарстава и других органа (Министарство унутрашњих послова, Агенција за привредне регистре, Управа царина и др.), повезаних у једну информациону целину. Потребно је радити на томе да захтеви за покретање прекршајног поступка и пресуде прекршајних судова буду у електронском облику, да се уведе електронско поступање и размена података по службеној дужности у електронском облику, као и директна комуникација између база података инспекција и судова, односно информационо умрежавање инспекција [инспекцијски информациони систем(и)], МУП-а (Јединствени информациони систем МУП) и прекршајних судова (Информациони систем прекршајних судова у Србији - СИПРЕС), тако да би информације би из једне базе података аутоматски биле преносиве у другу базу података и доступне другом органу. Такође, достављање у прекршајном поступку је неопходно учинити ефикаснијим, укључујући достављање у електронском облику.

Овлашћења инспектора ради утврђивања чињеница у поступку инспекцијског надзора предвиђена су чланом 21. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник

РС“, број 36/15), којим је у ставу 1. прописано да је инспектор овлашћен да ради утврђивања чињеница:

- 1) изврши увид у јавне исправе и податке из регистара и евиденција које воде надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења ако су неопходни за инспекцијски надзор, а није могао да их прибави по службеној дужности, и да их копира, у складу са законом;
- 2) изврши увид у личну или другу јавну исправу са фотографијом која је подобна да се идентификују овлашћена лица у надзираном субјекту, друга запослена или радно ангажована лица, физичка лица која су надзирани субјекти, сведоци, службена лица и заинтересована лица, као и физичка лица затечена на месту надзора;
- 3) узима писане и усмене изјаве надзираних субјеката - физичких лица и заступника, односно овлашћених лица у надзираном субјекту - правном лицу и других запослених или радно ангажованих лица, сведока, службених лица и заинтересованих лица, и да их позива да дају изјаве о питањима од значаја за инспекцијски надзор;
- 4) наложи да му се у одређеном року ставе на увид пословне књиге, општи и појединачни акти, евиденције, уговори и друга документација надзираног субјекта од значаја за инспекцијски надзор, а у облику у којем их надзирани субјекат поседује и чува;
- 5) врши увиђај, односно прегледа и проверава локацију, земљиште, објекте, пословни и други нестамбени простор, постројења, уређаје, опрему, прибор, возила и друга наменска превозна средства, друга средства рада, производе, предмете који се стављају у промет, робу у промету и друге предмете којима обавља делатност или врши активност, као и друге предмете од значаја за инспекцијски надзор;
- 6) узме потребне узорке ради њиховог испитивања и утврђивања чињеничног стања, у складу са посебним законом и прописима донетим на основу закона;
- 7) фотографише и сними простор у коме се врши инспекцијски надзор и друге ствари које су предмет надзора;
- 8) предузме друге радње ради утврђивања чињеничног стања према овом и посебном закону.

У складу са Законом о инспекцијском надзору и Законом о општем управном поступку, надзирани субјекат је дужан да инспектору омогући увид у оне евиденције и другу документацију и исправе, односно податке које инспектор није могао да прибави по службеној дужности. За такве податке постоји обавеза надзираног субјекта да их учини доступним инспектору и у односу на њих могу се јавити штетне последице по надзираног субјекта, јер сумња која проистекне због ускраћивања информација, односно недостављања доказа и података од стране надзираног субјекта које је, у складу са законом, дужан да достави инспекцији, може у поступку инспекцијског надзора бити на његову штету, а за оне за које стоји дужност инспектора да их прибави по службеној дужности не постоји обавеза на страни надзираног субјекта.

Ако више инспекција врши заједнички надзор, надзирани субјект има право да инспектору ускрати давање података и изјава које је дао једном инспектору, чиме се постиже његово административно растерећење и подстиче координација и сарадња међу инспекцијама, дељење информација, ефикасност и економичност поступања. Исто тако, надзирани субјект има право да инспектору ускрати давање података и изјава о предмету

раније извршеног надзора, осим ако су се ти подаци у међувремену променили, као и када је неопходно ради предузимања хитних мера ради спречавања или отклањања опасности по живот или здравље људи, животну средину или биљни или животињски свет.

Законом о инспекцијском надзору предвиђено је и опште овлашћење инспектора да изврши увид у личну карту или другу јавну исправу са фотографијом која је подобна да се идентификују овлашћена лица у надзираном субјекту, друга запослена или радно ангажована лица, физичка лица која су надзирана субјекти, сведоци, службена лица и заинтересована лица, као и физичка лица која су затечена на месту надзора. С овим у вези, чланом 21. став 1. Закона о личној карти („Службени гласник РС”, бр. 62/06 и 36/11) прописано је да је лице које је по одредбама овог закона дужно да има личну карту дужно да је носи и да је покаже на захтев службеног лица овлашћеног за легитимисање, а чланом 29. тачка б) да ће се новчаном казном до 50.000 динара или казном затвора до 30 дана казнити за прекршај лице које одбије да покаже личну карту службеном лицу овлашћеном за легитимисање (члан 21. став 1). Ово овлашћење, које је овим општим законом утврђено као опште овлашћење свих инспектора, је врло корисно за вршење теренског инспекцијског надзора и у свему одговара статусу инспектора као службеног лица, а истовремено се избегава неоправдано трошење полицијских ресурса и ангажовање припадника полиције (нпр. саобраћајна полиција, комунална полиција), на тражење инспекције, само ради вршења овлашћења утврђивања идентитета лица увидом у личну исправу, јер инспекције које су тражиле ангажовање полиције нису имале то овлашћење.

Закон о општем управном поступку уређује доказивање и доказна средства – исправе, сведоке, вештачење, увиђај и изјаву странке, као и обезбеђење доказа. Прописано је да се чињенице које су од значаја за поступање у управној ствари утврђују доказима, те да доказивање почиње када орган установи које су то чињенице и које су од њих спорне. Не доказују се општепознате чињенице ни чињенице чије постојање закон претпоставља, а дозвољено је доказивати да оне не постоје, ако законом друкчије није одређено. У случају оправдане бојазни да неки доказ касније неће моћи да се изведе или да ће његово касније извођење бити отежано, у складу са чланом 135. став 1. Закона о општем управном поступку, доказ може да се изведе у току поступка или пре покретања поступка (обезбеђење доказа).

Закон о општем управном поступку у члану 133. уређује увиђај, који се изводи када је ради утврђивања неке чињенице потребно непосредно опажање овлашћеног службеног лица – овде инспектора. Увиђај, као доказно средство, карактеристично је за теренски инспекцијски надзор. Странка може да присуствује увиђају, а ко се поред странке позива на увиђај одређује овлашћено службено лице. Увиђај се изводи на рочишту ако ствар може да се донесе без тешкоћа, иначе се изводи тамо где се ствар налази. У ставу 4. овог члана Закон о општем управном поступку прописује да овлашћено службено лице може наложити да се снима цео увиђај или његов део, а снимак се прилаже записнику. Сматрамо да се снимање увиђаја у поступку инспекцијског надзора (и, уопште, управног поступка) одређује закључком. Овим одредбама и одредбама члана 21. став 1. тачка 7) Закона о инспекцијском надзору дата су корисна овлашћења за доказивање чињеница, односно незаконитости и прекршаја. Оваква овлашћења садржана су и у одређеним посебним законима. Тако, Законом о трговини у члану 55. став 1. тачка б) прописано је да, у вршењу инспекцијског надзора, тржишни инспектор има овлашћење да фотографише, врши видео-снимање простора у којем се врши надзор, односно робе и других предмета који су предмет надзора.

Према члану 23. Закона о инспекцијском надзору, трећа лица дужна су да инспектору дозволе приступ пословном и другом нестамбеном простору, земљишту или објекту чији су власници или корисници, односно држаоци када је вероватно да надзирани субјекат у или на њему обавља делатност или врши активност или да се ту налазе предмети од значаја за инспекцијски надзор, као и прелазак преко земљишта или простора у ту сврху. Ако трећа лица не омогуће инспекцијски надзор, инспектор има према њима овлашћења као према надзираном субјекту. Трећа лица која располажу доказима и другим подацима потребним за инспекцијски надзор дужна су да их пруже инспектору и омогуће му саслушање сведока, у року од три дана од захтева инспектора. Такође, чланом 133. ст. 5. и 6. Закона о општем управном поступку, прописано је да држалац ствари, просторија или земљишта који су предмет увиђаја или у којима или на којима се налази предмет увиђаја или преко којих се прелази да би се извео увиђај, мора дозволити увиђај, а он може да забрани увиђај из разлога из којих сведок може да ускрати сведочење.

Чланом 24. став 1. Закона о инспекцијском надзору прописано је да инспектор у поступку инспекцијског надзора привремено одузима документацију, робу и друге предмете, односно њихов одговарајући део, ако је посебним законом прописано њихово одузимање ради обезбеђења доказа у поступку који се води за кривично дело, привредни преступ или прекршај, односно у другом одговарајућем правном поступку, на начин, под условима и у року прописаним тим законом. Инспектор са одузетим предметима поступа у складу са посебним законом. Када посебним законом није прописано привремено одузимање предмета, инспектор је овлашћен да их привремено одузме у поступку инспекцијског надзора ради обезбеђења доказа у овом поступку када постоји оправдана бојазан да се неки доказ неће моћи доцније извести или да ће његово извођење бити отежано, под условом да је природа предмета таква да је за извођење доказа неопходно његово одузимање. Ставом 3. истог члана прописано је да инспектор издаје надзираном субјекту потврду о предмету у поступку инспекцијског надзора, која садржи податке о надзираном субјекту, времену и месту одузимања предмета, правном основу одузимања предмета, предмете тачно назначене по врсти, количини и другим својствима битним за идентификацију, потпис надзираног субјекта, односно овлашћеног лица надзираног субјекта, односно констатацију да је лице одбило да потпише потврду и име и презиме и потпис инспектора.

Закон о инспекцијском надзору, дакле, у члану 24. уређује привремено одузимање предмета ради обезбеђења доказа, и то: у ставу 1. – одузимање предмета ради обезбеђења доказа у поступку који се води за кривично дело, привредни преступ или прекршај, тј. за у поступцима за казнена дела. Одредба упућује на законе којима се уређује материја поступака за казнена дела – Закон о прекршајима, Закон о привредним преступима („Службени лист СФРЈ”, бр. 4/77, 36/77 - исправка, 14/85, 10/86 (пречишћен текст), 74/87, 57/89 и 3/90 и “Службени лист СРЈ”, бр. 27/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 64/01 и “Службени гласник РС”, бр. 101/05 - др. закон) и Законик о кривичном поступку; у ставу 2. - одузимање предмета ради обезбеђења доказа у поступку инспекцијског надзора, који је посебан управни поступак, где се супсидијарно примењује Закон о општем управном поступку, који у члану 135. ст. 1. и 3. прописује да у случају оправдане бојазни да неки доказ касније неће моћи да се изведе или да ће његово касније извођење бити отежано, доказ може да се изведе у току поступка или пре покретања поступка (обезбеђење доказа) и да се обезбеђење доказа врши по службеној дужности или на

предлог странке или лица које има правни интерес. И у једном и у другом случају из члана 24. Закона о инспекцијском надзору издаје се потврда о привремено одузетим предметима.

У првом случају – када је у питању обезбеђење доказа од стране инспектора, а за прекршајни поступак и поступак за привредни преступ, који ће се водити пред надлежним судом, издаје се потврда, а не доноси се решење. Ово је уређено чланом 231. Закона о прекршајима, којим је у ставу 4. прописано да се лицу од кога се одузимају предмети уручује наредба и издаје потврда са тачним означањем одузетих предмета, и чланом 56. Закона о привредним преступима, који у делу о привременом одузимању предмета упућује на Законик о кривичном поступку, који у члану 150. став 1. прописује да се лицу од кога су предмети одузети издаје потврда у којој ће се они описати, навести где су пронађени, подаци о лицу од кога се предмети одузимају, као и својство и потпис лица које радњу спроводи. У другом случају – када је у питању обезбеђење доказа за поступак инспекцијског надзора, доноси се закључак о обезбеђењу доказа и издаје се потврда о привремено одузетим предметима. У трећем случају - када се предмети одузимају не ради обезбеђења доказа, него се то чини као инспекцијска мера, тј. управна мера, доноси се решење о одузимању. Овде се не ради, дакле, о одузимању предмета ради обезбеђења доказа у поступку, што је предмет уређења члана 24. Закона о инспекцијском надзору, него се ради о посебној мери заплене, у складу са чланом 28. Закона о инспекцијском надзору, а у вези са чланом 37. став 1. истог закона, за коју се доноси решење.

Акти сачињени, донети и издати у поступку инспекцијског надзора при одузимању предмета служе као доказ у прекршајном поступку.

Записник о инспекцијском надзору спада у кључне исправе које служе као докази у прекршајном поступку, односно у кључне доказе у прекршајном поступку који се покреће и води поводом сумње на извршење прекршаја из области инспекцијског надзора.

Закон о општем управном поступку у члану 63. предвиђа да се записник саставља о усменој расправи, другој важнијој радњи у поступку и о важнијим усменим изјавама странака, других учесника у поступку и трећих лица. У записник се уноси назив органа, радња која се предузима, место, дан и час када се радња предузима, управна ствар која је предмет поступка, лична имена овлашћених службених лица, присутних странака, њихових заступника и других лица и опис тока и садржине предузете радње и датих изјава као и податак о исправама које су коришћене. Ако лице одбије да потпише записник или оде са места предузимања радње пре него што је записник закључен, то се уноси у записник, са разлогом због којих је одбијено потписивање записника. Записник који је сачињен сагласно пропису је јавна исправа и доказ о току и садржини предузетих радњи и датих изјава, изузев у деловима на које је стављена примедба. Дозвољено је, дакле, доказивати нетачност записника, јер постоји оборива правна претпоставка о његовој тачности.

Према члану 35. став 1. Закона о инспекцијском надзору, инспектор сачињава записник о инспекцијском надзору, а према ставу 2. истог члана, у записник се уносе: подаци из налога за инспекцијски надзор ако је издат; време и место инспекцијског надзора, а нарочито навођење основа и образложење разлога који су условили да се инспекцијски надзор врши ван радног времена надзираног субјекта у смислу члана 19. став 2. овог закона; опис предузетих радњи и попис преузетих докумената; подаци о броју узетих узорака и предлозима које у вези са узимањем узорака даје овлашћено лице надзираног субјекта; изјаве које су дате; опис других изведених доказа; захтеви за изузеће који су поднети; утврђено чињенично стање; констатација законитог пословања и

поступања надзираног субјекта; опис откривених незаконитости, са навођењем доказа на основу којег је одређена чињеница утврђена и правног основа за утврђивање незаконитости; мере које се изричу са навођењем правног основа на коме су засноване и роком за поступање по њима; одговарајућа образложења; обавеза надзираног субјекта да обавештава инспектора о поступању по мерама и рок за то обавештавање; подаци о поднетим кривичним пријавама, пријавама за привредни преступ и захтевима за покретање прекршајног поступка, ако су поднете, односно издатим прекршајним налозима, ако су издати, односно, у складу са чланом 42. став 3. овог закона, неподношење захтева за покретање прекршајног поступка, односно неиздавање прекршајног налога; подаци о другим мерама и радњама на које је инспектор овлашћен, ако су предузете; рок за давање примедба на записник; навођење да је записник са или без примедба прочитан лицу које присуствује надзору; други подаци и наводи од значаја за инспекцијски надзор.

Чланом 35. ставом 3. Закона о инспекцијском надзору прописано је да контролна листа и анализа одговарајуће стручне институције, односно акредитованог тела чине саставни део записника. Саставни део записника, сагласно напред цитираним законским одредбама, чине и фотографије и видео снимци сачињени у вршењу инспекцијског надзора, односно приликом увиђаја. Ово вреди и за друге писане прилоге - скице, анализе и др, који су исто саставни део записника.

Општи образац записника о инспекцијском надзору прописује министар надлежан за послове државне управе, а општи образац записника о инспекцијском надзору за инспекцијски надзор из изворне надлежности аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе прописује надлежни орган аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе. Један од видова стандардизације и уједначавања процеса и аката инспекцијског надзора јесте и утврђивање садржине и општег обрасца записника о инспекцијском надзору. Општи образац записника, прописан Правилником о општем образцу записника о инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, број бр. 81/15), даје форму за уједначавање вршења инспекцијског надзора, која се прилагођава одговарајућој врсти и облику инспекцијског надзора, појединачним областима, посебним прописима и поступцима и конкретним околностима инспекцијског надзора. Према томе, општи образац записника треба да на свеобухватан, опсежан начин обухвати велики број инспекцијских надзора различите природе и садржине, а које врши велики број инспекција у Републици Србији. Имајући у виду различитост инспекцијских надзора који се врше и потребну свеобухватност и општост обрасца записника који је предмет уређења овог правилника, у образац су, у складу са одредбама Закона о инспекцијском надзору и Закона о општем управном поступку, унете доказне радње и доказна средства која се користе, односно могу користити у поступку инспекцијског надзора и други саставни делови записника који произлазе из ових закона. Општи образац записника се, као што је речено, прилагођава одговарајућој врсти и облику инспекцијског надзора, појединачним областима, посебним прописима и поступцима и конкретним околностима инспекцијског надзора. Природа овог обрасца, дакле, није таква да он представља задату форму, него да даје одреднице и смернице за спровођење поступка инспекцијског надзора и сачињавање квалитетног записника о инспекцијском надзору, који се прилагођава и уподобљава потребама, с тим да је неопходно да буде сачињен у складу са законом и садржи законом прописане податке. У прилогу овог документа даје се извод из општег обрасца записника

о инспекцијском надзору у делу који се односи на ток и садржај предузетих радњи ради утврђивања чињеница и других радњи у поступку и утврђено чињенично стање.

Записник се доставља надзираном субјекту у року од осам радних дана од завршетка инспекцијског надзора. Законом о инспекцијском надзору уређују се и потписивање записника и примедбе на записник. Надзирани субјект има право да у писаном облику стави примедбе на записник о инспекцијском надзору, у року од пет радних дана од његовог пријема. Инспектор оцењује примедбе, све заједно и сваку засебно, и у међусобној вези, а после тога може да изврши допунски инспекцијски надзор, да би утврдио чињенице на које се примедбе односе. Ако су у примедбама на записник изнете нове чињенице и нови докази, због којих треба изменити чињенично стање које је утврђено у записнику или друкчије правне и друге оцене, инспектор о томе саставља допуну записника, на коју се не може ставити примедба, како се не би стварале претпоставке да неки поступци инспекцијског надзора, такође, теку унедоглед. Поступајући по примедбама на записник, инспектор може да измени предложену или наложену, односно изречену меру или да одустане од ње.

Када је реч о записнику о увиђају у стамбеном простору, који институт је уређен чланом 22. Закона о инспекцијском надзору, на становишту смо да га треба сачинити систематизовано, потпуно, како се не би пропустило нешто што је од важности за инспекцијски управни и евентуални потоњи прекршајни поступак или евентуални други казнени поступак, прегледно, од општег ка појединачном, правилно граматички и стилски, употребљавајући речи којима се простор и ствари у њему описују у њиховом правилном значењу, а ако је потребно, дати и њихово кратко објашњење. За исте предмете и ствари потребно је употребљавати један израз. Корисно је сачинити фотографије и скицу простора (скица треба да садржи легенду), који ће да чине саставни део списка предмета, наводе се у записнику о инспекцијском надзору и чине део доказног материјала за утврђивање чињеничног стања. Свеобухватност, детаљност и нарочита прецизност инспекцијског записника о увиђају у стамбеном простору проистиче из значаја и осетљивости материје у питању, која је уређена Уставом, Законом о општем управном поступку, Законом о инспекцијском надзору, посебним законима (Закон о трговини и др.), Закоником о кривичном поступку и Кривичним закоником („Службени гласник РС“, бр. 85/05, 88/05 - исправка, 107/05 - исправка, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14 и 94/16).

Што се тиче обраде података о личности у поступку доказивања у инспекцијском надзору, Законом о заштити података о личности („Службени гласник РС“, бр. 97/08, 104/09 – др. закон, 68/12 – одлука УС и 107/12) у члану 13. уређена је обрада података о личности од стране органа власти, прописивањем да орган власти обрађује податке без пристанка лица, ако је обрада неопходна ради обављања послова из своје надлежности одређених законом у циљу остваривања интереса националне или јавне безбедности, одбране земље, спречавања, откривања, истраге и гоњења за кривична дела, економских, односно финансијских интереса државе, заштите здравља и морала, заштите права и слобода и другог јавног интереса, а у другим случајевима на основу писменог пристанка лица.

У вези са тематиком доказивања, додајемо и да у предметима у којима у управном поступку није донето коначно решење прекршајни суд ће прибавити коначно решење пре доношења одлуке по поднетом захтеву за покретање прекршајног поступка уколико је исход управног поступка од значаја за правилно утврђење чињеничног стања, који став је

заузет на другој седница свих судија Вишег прекршајног суда, Београд од 7.7.2011. године.

Терет доказивања прекршаја и прекршајне одговорности је на инспекцији. Тражи се активна улога инспектора у доказивању

За разлику од претходних законских решења, важећи Закон о прекршајима успоставља страначки поступак и тзв. једнакост оружја (једнак правни положај странака). Према Закону о прекршајима, окривљени и овлашћени подносилац захтева за покретање прекршајног поступка су странке у поступку, а терет доказивања обележја прекршаја и прекршајне одговорности је на подносиоцу захтева за покретање прекршајног поступка (заступнику прекршајне оптужбе), у складу са чланом 89. став 2. Закона о прекршајима. Странка која нешто тврди дужна је да докаже своју тврдњу и на тој странци, дакле, лежи терет доказивања. Суд изводи доказе на предлог странака, а странка је дужна да прибави доказе чије је извођење предложила, сагласно ст. 3. и 4. истог члана. Закон о прекршајима у члану 88. уводи оптужно начело, прописујући да се прекршајни поступак покреће и води на основу захтева овлашћеног органа или оштећеног, или прекршајног налога, у складу са овим законом.

С обзиром да је, у складу са Законом о прекршајима, терет доказивања прекршаја на овлашћеним подносиоцима захтева за покретање прекршаја - инспекторима, као страни у поступку која заступа оптужбу, а да више не постоји стари систем истражног начела, него је у примени расправно начело и једнакост положаја странака, за доказивање прекршаја је неопходна активна улога инспектора у прикупљању и предлагању доказа. Целисходно је прикупити и поднети, односно предложити све доказе за прекршај на почетку, како би се скратило трајање прекршајног поступка и не би поговало настанку ризика застарелости.

Начело доказивања је важећим Законом о прекршајима (2013) уведено као ново начело, које је заменило начело утврђивања истине, односно истражно начело, које се састојало у дужности суда да истинито и потпуно утврди чињенице важне за доношење законите одлуке кроз истинито и потпуно утврђење чињеница, које је захтевало да суд испита околности у конкретном случају и изводи све расположиве доказе, независно од тога да ли је странка предложила доказ или не. Последица неистинито - погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања је било укидање судске одлуке у другостепеном поступку по жалби странке. Услед примене овог начела у прекршајном поступку, фактички, странке су биле у прилично повољном положају, који их је водио и у пасивизацију, будући да нису биле у обавези да предлажу и прибављају доказе којим би потврдили своје тврдње, за разлику од суда, на коме је био терет доказивања и који је активно спроводио поступак доказивања. Поред тога, овакво законско начело поговало је одуговлачењу прекршајног поступка и наступању застарелости, имајући у виду и да се започето извођење неког доказа морало извести до краја или до наступања застарелости.

Начело доказивања (расправно начело) из члана 89. Закона о прекршајима предвиђа у ставу 1. овог члана да се докази прикупљају и изводе у складу са овим законом. Ова одредба упућује на примену одредаба Закона о прекршајима којима су уређени доказивање и доказне радње: саслушање окривљеног (чл. 200 - 208), саслушање сведока (чл. 207 - 216), увиђај и вештачење (чл. 217 - 225.) и претресање просторија и лица (чл. 226 - 232).

Према члану 89. став 2. Закона о прекршајима, терет доказивања обележја прекршаја и прекршајне одговорности је на подносиоцу захтева за покретање прекршајног поступка, што подразумева активну улога подносиоца захтева, посебно приликом сачињавања захтева за покретање прекршајног поступка и предлагања доказа. Последица терета доказивања да је учињен прекршај и да је окривљени учинилац прекршаја (постојање прекршаја и прекршајне одговорности окривљеног), како се то тврди у захтеву за покретање прекршајног поступка, у случају неуспелог доказивања је да окривљени неће бити осуђен – оглашен одговорним, а тиме ни кажњен, чиме захтев неће бити основан. Овлашћени подносилац захтева је у обавези (тј. на њему је терет) да прикупи све доказе и правилно определи захтев у погледу чињеничне подлоге и правне квалификације прекршаја, како би суд имао потребне елементе да започне прекршајни поступак, изведе и оцени доказе, те донесе правилну и на закону засновану одлуку. Битно је истаћи да је одредба члана 89. став 2. Закона о прекршајима у складу са начелом претпоставке невиности, као основним начелом у казним поступцима, које је утврђено и чланом 34. Устава Републике Србије.

Потребно је знати да, будући да је у казним поступцима терет доказивања оптужбе на тужиоцу - јавном тужиоцу или овлашћеном подносиоцу захтева за подношење прекршајног поступка, обавеза тужиоца је да докаже како постојање чињеница које терете окривљеног, тако и непостојање чињеница које му иду у прилог (уколико је одбрана навела доказе у одбрану). Једно од основних обележја поступака казнене природе је претпоставка невиности. У погледу успеха доказивања чињеница између оптужбе и одбране, постоји битна разлика у последицама, услед примене начела „у случају сумње (поступити) у корист окривљеног“. Чињенице које иду на терет оптуженог сматрају се доказаним када постоји извесност њиховог постојања, па свака сумња у њихово постојање води суд ка закључку да оне не постоје. За чињенице које иду у корист оптуженог, ако суд не може са извесношћу да искључи сумњу у њихово постојање, сматраће да таква чињеница постоји.

Сагласно члану 89. став 3. Закона о прекршајима, суд изводи доказе на предлог странака. Тиме престаје обавеза суда да самостално, независно од предлога странака, изводи доказе и тако утврђује чињенично стање. Једини учесник у прекршајном поступку који изводи доказе је прекршајни суд, чинећи то, не по својој обавези или нахођењу, него искључиво на предлог странака. Наиме, суд не треба да буде више заинтересован за исход поступка од странака, које имају непосредан интерес да се поступак оконча на начин који њима одговара: окривљени - да буде ослобођен, а овлашћени подносилац захтева - да окривљени буде оглашен одговорним за прекршај и кажњен.

С тим у вези, према члану 118. став 2. Закона о прекршајима, окривљени има право да подноси доказе, ставља предлоге и користи правна средства предвиђена овим законом, а према члану 126. став 3. тачка 2) истог закона, оштећени има право да сам или преко свог законског заступника или пуномоћника подноси доказе, ставља предлоге и истиче имовинскоправни захтев за накнаду штете или повраћај ствари. Такође, сагласно члану 127. став 2. тачка 1) у вези са чланом 128. став 1. Закона о прекршајима, јавни тужилац и други органи овлашћени за подношење захтева за покретање прекршајног поступка, где спадају и овлашћени инспектори, у складу са чланом 179. Закона о прекршајима, имају право да предузимају мере ради откривања, проналажења и прибављања потребних доказа за гоњење учинилаца прекршаја и успешно вођење прекршајног поступка пред судом. Суд је у обавези да на крају саслушања окривљеном постави питање да ли има неких доказних

предлога и да то питање, као и одговор окривљеног, унесе у записник о саслушању окривљеног.

Дешава се у прекршајном поступку да инспектори, као овлашћени подносиоци захтева за покретање прекршајног поступка, не поднесу и не предложе све расположиве доказе уз захтев, односно на почетку поступка, као што је подношење документације која ће да служи као доказ у поступку или, у случају да су два инспектора (из исте или из различитих инспекција – заједнички инспекцијски надзор) вршила инспекцијски надзор, предлагање другог инспектора за сведока у прекршајном поступку. Тако, уколико се одређени доказ не поднесе, односно не предложи на почетку поступка, него у његовом каснијем току, а окривљени је саслушан пред судом, потребно је окривљеног упознати са садржином новог/нових доказа, што продужава поступак и повећава ризик наступања застарелости вођења прекршајног поступка. Тако, у овом смислу, Прекршајни апелациони суд у решењу Прж бр. 1717/2016 од 17.2.2017. године утврђује да уколико суд сведоку предочи исказ окривљеног, а окривљенима не предочи исказ сведока, окривљене је ставио у неповољнији положај.

Важно је знати да прекршајни суд није у обавези да изведе сваки доказ који странка предложи. Да ли ће неки доказ, чије је извођење предложила нека од странака, бити изведен зависи искључиво од суда, који не мора извести тај доказ, али је у обавези да одлучи да ли прихвата доказни предлог странке и да ту своју одлуку - посебно ако не прихвати доказни предлог - образложи. Ако, пак, странке не предложе извођење неког доказа суд, по правилу, тај доказ неће извести.

Према члану 242. Закона о прекршајима, претрес почиње изношењем садржине захтева за покретање прекршајног поступка, након чега се приступа саслушању окривљеног. Ако су окривљени правно лице и одговорно лице у правном лицу, прво се саслушава представник правног лица, а после њега одговорно лице. Сведоци не могу присуствовати саслушању окривљеног, представника правног лица и одговорног лица. По саслушавању окривљеног прелази се на извођење доказа саслушањем сведока и вештака и извођење других доказа. Суд о извођењу доказа саслушањем сведока, вештака и других доказа одлучује решењем. Ред извођења доказа утврђује суд, који у току поступка може опозвати донето решење о извођењу појединог доказа.

Чланом 89. став 4. Закона о прекршајима прописано је да је странка дужна да прибави доказе чије је извођење предложила. Дакле, странке су у обавези да предложе доказе за извођење у поступку и да прибаве доказе чије су извођење предложиле. С тим у вези, чланом 209. став 2. Закона о прекршајима прописано је да се сведок позива преко странке која је предложила његово сведочење (позив за сведока суд доставља окривљеном, који обезбеђује долазак сведока), а ако то није могуће - суд ће га непосредно позвати.

Закон о прекршајима у члану 89. став 5. прописује да, изузетно, суд може по службеној дужности прибавити доказе ако окривљени није у стању да то сам учини или је то оправдано из разлога целисходности и ефикасности вођења поступка. Ово чини изузетак у односу на правило из става 4. овог члана, уведено у циљу заштите окривљеног као претпостављене слабије странке у поступку. Примери за ово би били прибављање различитих потврда, уверења и других исправа, које издаје државни орган или организација која врши јавна овлашћења, као и позивање сведока (нпр. очевидац спорног догађаја) којег је предложио окривљени, а са којим иначе није у добри односима (завада и сл).

У ставу 6. члана 89. Закон о прекршајима прописује да суд може извести допунске доказе ако оцени да су изведени докази противуречни или нејасни и да је то неопходно да би се предмет доказивања свестрано расправио. Наведено је изузетак од правила успостављеног у ст. 2 – 4. овог члана и треба га управо тако схватити – као изузетак, који се, у складу са законом, уско тумачи, а не као правило које враћа терет доказивања са подносиоца захтева (инспектора/инспекције), као странке, на прекршајни суд. Интенција Законодавца је била да овај изузетак од правила о терету доказивања служи као изузетни корективни чинилац, како би се предмет свестрано размотрио и утврдила истина ако окривљени није у стању да сам прибави доказе или је то оправдано из разлога целисходности и ефикасности вођења поступка, а не да суд и даље буде задужен за доказивање и преузме тај терет од странака. С тим у вези, овај изузетак од правила је постављен факултативно, као овлашћење суда, али не и обавеза извођења допунских доказа. Овај изузетак, према нашем мишљењу, значи да суд не треба да предузима доказивање одлучних чињеница, него допунских чињеница, јер се у супротном битно нарушава суштина страначког поступка, који је постављен Законом о прекршајима, уместо ранијег истражног карактера. У том смислу, члан 181. став 1. тачка б) Закона о прекршајима прописује да се захтев за покретање прекршајног поступка подноси писаној форми и садржи предлог о доказима које треба извести, уз означавање личних имена и адреса сведока, списе које треба прочитати и предмете који служе као доказ.

У вези са овом одредбом, ваља имати у виду да не постоји идеална ситуација у којој би се све судије сложиле да су изведени докази противуречни или нејасни, а посебно да допунске доказе треба извести зато што је то неопходно да би се предмет доказивања свестрано расправио, с обзиром да сваки судија на свој начин (индивидуално) тумачи изведене доказе, њихову доказну снагу и међусобни однос. Тако, докази који су за једног судију противуречни и нејасни, за другог судију могу бити сагласни и јасни. Још већу нејасноћу чини утврђивање који су то докази у сваком поједином судском предмету који су неопходни да би се предмет доказивања свестрано расправио. Ово води различитој судској пракси у прекршајним судовима, па чак и различитој судској пракси у истом суду, што даље води ка неједнаком правном положају грађана пред законом у зависности од тога пред којим судом или судијом се води поступак. Услед одредбе члана 89. став 6. Закона о прекршајима, судије и даље изводе доказе које ни једна од странака у поступку није предложила, а из два разлога: због несигурности да ли је предмет доказивања свестрано расправљен и да ли су све битне чињенице утврђене и несигурности о судбини одлуке донете само на основу доказа које су предложили странке у случају да против те одлуке буде изјављена жалба, па одлука постане подобна за укидање због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања (ситуација када суд неку одлучну чињеницу погрешно утврдио или је није утврдио).

Примена одредбе става 6. члана 89. Закона о прекршајима могућа је у ситуацији када у предмету постоји оштећени који није странка у поступку, тј. није подносилац захтева, и тада прекршајни суд може, у циљу заштите интереса оштећеног, одлучити да изведе и оне доказе чије извођење није предложила ниједна од странака, а посебно ако је то пропустио да уради овлашћени орган - подносилац захтева. У супротном, услед пропуста подносиоца захтева, права оштећеног остала би незаштићена.

Извођење доказа у прекршајном поступку

Закон о прекршајима уређује следеће доказне радње: саслушање окривљеног, саслушање сведока, увиђај, вештачење и претресање просторија и лица. Поред тога, Закон о прекршајима у члану 99. предвиђа да се на прекршајни поступак сходно примењују одредбе Законика о кривичном поступку, ако овим или другим законом није друкчије одређено, што се односи и на доказивање, односно примену одредаба Законика о кривичном поступку о доказним радњама које су подобне да се примене у прекршајном поступку, а налазимо да је то посебно код доказивања исправама.

У прекршајном поступку докази се најчешће изводе прво **саслушањем окривљеног** који је уредно позван и приступио је на заказано рочиште. Окривљени има право да се изјасни о наводима у захтеву за покретање прекршајног поступка, да изнесе своју одбрану и доказе који доказују чињенице које му иду у корист, осим у случајевима предвиђеним законом. Суд, после узимања личних података, окривљеном саопштава зашто се окривљује и позива га да наведе све што има у своју одбрану. Приликом саслушања окривљеном ће се омогућити да се у неометаном излагању изјасни о свим околностима које га терете и да изнесе све чињенице које му служе за одбрану. Ако окривљени неће да одговара или неће да одговори на постављено питање, суд ће га поучити да тиме може отежати прикупљање доказа за своју одбрану. Кад окривљени заврши исказ, поставиће му се питање уколико је потребно да се попуне празнине или отклоне противречности и нејасноће у његовом излагању. Постоји и могућност писане одбране окривљеног. Наиме, ако суд нађе да непосредно усмено саслушање није потребно с обзиром на значај прекршаја и податке којима располаже, може у позиву поучити окривљеног да своју одбрану да у писаној форми. У таквом случају окривљени може своју одбрану дати у писаној форми или се лично јавити да усмено буде саслушан.

Ако се уредно позвани окривљени не одазове позиву а свој изостанак не оправда или ако се није могло извршити уредно достављање позива, а из околности очигледно произлази да окривљени избегава пријем позива, изузетно суд ће наредити његово довођење ако се чињенично стање на други начин не би могло потпуно и правилно утврдити. Довођење окривљеног може се наредити само ако је у позиву било назначено да ће бити принудно доведен ако се не одазове позиву. Ако се уредно позвани представник окривљеног правног лица не одазове позиву, а свој изостанак не оправда, наредиће се његово довођење. Ако уредно позвани окривљени не дође и не оправда изостанак или у одређеном року не достави писмену одбрану, а његово испитивање није нужно за утврђивање чињеница које су од важности за доношење законите одлуке, пресуда се може донети и без испитивања окривљеног, а што ће поступајући судија у образложењу пресуде поткрепити оценом осталих изведених доказа.

Окривљени може бити суочен са сведоком и са другим саокривљеним ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница и ако се то неслагање не може на други начин отклонити (**суочење**). Суочени ће се поставити један према другом и од њих захтевати да један другом понове своје исказе о свакој спорној околности и да расправљају о истинитости онога што су исказали. Ток суочења и изјаве при којима су суочени коначно остали, суд ће унети у записник.

Као **сведоци** позивају се лица за која је вероватно да ће моћи да дају обавештења о прекршају и учиниоцу и о другим важним околностима. Оштећени се може саслушати као сведок. Сведок је лице које суду даје исказ о свом опажању неке чињенице која се

догодила у прошлости и о којој он има непосредна сазнања. Сведок може сведочити и о ономе што је чуо од других о неком догађају или чињеници што је понекад у недостатку непосредних сведока и једини доказ који се суду нуди. Сведок не треба да даје своја мишљења и закључке, премда се у пракси то дешава, тако да суд има задатак да то раздвоји и сачува доказну снагу таквог исказа.

Свако лице које се као сведок позива дужно је да се одазове позиву, а ако овим законом није друкчије одређено, дужно је и да сведочи. Као сведок се може позвати и службено лице овлашћеног органа који је поднео захтев за покретање прекршајног поступка – овде инспектор. Ако се инспектор, кога је прекршајни суд позвао у својству сведока, не одазове позиву суда да буде саслушан у својству сведока, а свој изостанак не оправда, суд може одустати од његовог саслушања, сагласно члану 216. став 2. Закона о прекршајима, и одлуку, сагласно правилу о терету доказивања, донети на основу до тада изведених доказа. У светлу изложеног, потребно је да инспектори разумеју значај одазивања на позив прекршајног суда по ток поступка и процес доношења судске одлуке, како сав труд уложен у припрему и вршење инспекцијског надзора, прикупљање доказа, расветљавање и откривање прекршаја и сачињавање захтева за покретање прекршајног поступка не би био узалудан. Тако, у овом смислу, Прекршајни апелациони суд у пресуди Прж бр. 13462/2015 од 14.7.2015. године указује на следеће: „Прекршајни суд је у поступку преко Саобраћајне полицијске испоставе уредно позвао полицијске службенике који су у захтеву за покретање прекршајног поступка предложени као сведоци. Нису се одазвали на позив суда нити су изостанак правдали. Прекршајни суд је применом члана 216. став 2. у вези са чланом 89. ст. 2, 3. и 4. Закона о прекршајима одустао од извођења доказа саслушањем ових сведока, те правилно окривљеног ослободио одговорности, јер није доказано да је учинио поменути прекршај.“

Сведоку се доставља писани позив, у коме се наводе лично име и занимање позваног, време и место доласка, прекршајни предмет по коме се позива, назначење да се позива као сведок и упозорење о последицама неоправданог изостанка. Сведок се позива преко странке која је предложила његово сведочење, а ако то није могуће суд ће га непосредно позвати. Кад се оштећени позива као сведок, у позиву ће се то назначити. Као сведок се не може саслушати: лице које би својим исказом повредило дужност чувања службене или војне тајне, док га надлежни орган не ослободи те дужности и бранилац окривљеног о ономе што му је окривљени као свом браниоцу поверио, осим ако то сам окривљени захтева. Од дужности сведочења ослобођени су: брачни друг окривљеног; сродници окривљеног по крви у правој линији, сродници у побочној линији до трећег степена закључно, као и сродници по тазбини до другог степена закључно; усвојеник и усвојитељ окривљеног; верски исповедник о ономе што му је окривљени исповедио. Судија који води прекршајни поступак дужан је да ова лица пре њиховог саслушања или чим сазна за њихов однос са окривљеним упозори да не морају сведочити - упозорење и одговор се уносе у записник. Лице које има основа да ускрати сведочење према једном од окривљених ослобођено је од дужности сведочења и према осталим окривљеним ако се његов исказ према природи ствари не може ограничити само на остале окривљене.

Последица повреде правила о сведочењу је у следећем - ако је као сведок саслушано лице које се не може саслушати као сведок (члан 210) или лице које је ослобођено дужности сведочења (члан 211), а није на то упозорено или се није изричито одрекло тог права, или ако упозорење или одрицање није убележено у записник, или ако је саслушан малолетник који не може схватити значај права да не мора сведочити, или ако је

исказ сведока изнуђен силом, претњом или другим забрањеним средствима, на таквом исказу сведока не може се заснивати одлука – у питању је битна повреда одредаба прекршајног поступка, према члану 264. став 1. тачка 11) Закона о прекршајима, којом је прописано да битна повреда одредаба прекршајног поступка увек постоји ако се пресуда или решење заснива на доказу на коме се по одредбама овог закона не може заснивати, осим ако је, с обзиром на друге доказе, очигледно да би и без тог доказа била донета иста одлука. Сведок има право да ускрати одговор на поједина питања, па тако није дужан да одговара на поједина питања ако је вероватно да би тиме изложио себе или свог блиског сродника тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу.

Сведоци се саслушавају појединачно и без присуства осталих сведока. Суд сведока претходно опомиње да је дужан да говори истину и да не сме ништа прећутати, а затим упозорава да давање лажног исказа представља кривично дело. Сведок ће се упозорити и да није дужан да сведочи ако постоје околности из члана 211. овог закона, које га ослобађају од дужности сведочења, а то упозорење уноси се у записник. Сведок ће се увек питати откуд му је познато оно о чему сведочи. Сведоци се могу суочити ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница. Суочени ће се о свакој околности о којој се њихови искази међусобно не слажу појединачно саслушати и њихов одговор унети у записник. Истовремено се могу суочити само два сведока. На суочење сведока примењују се одредбе члана 205. став 2. овог закона, о суочењу окривљеног са сведоком и са другим саокривљеним.

У извођењу доказа сведочењем на делу су различити изазови, будући да су искази сведока често различити и противуречни, услед различитог доживљаја одређене ситуације или одређеног односа, ствари или појаве, мешања објективног преношења одређеног догађаја и субјективних закључака, субјективних склоности и пристрасности, односно непристрасности лица која сведоче, страха од давања исказа пред судом и/или других разлога који утичу на садржину сведошког исказа, те мењање исказа, па чак и давање лажног исказа. Превазилажење оваквих изазова тражи поседовање одговарајућих знања и вештина из области психологије и логике и одговарајући ниво животног и стручног искуства.

Ако сведок који је уредно позван не дође а свој изостанак не оправда, или се без одобрења судије или оправданог разлога удаљи са места где треба да буде саслушан, прекршајни судија може наредити да се принудно доведе или га може казнити новчано од 10.000 до 50.000 динара. Ако, после упозорења на последице одбијања давања исказа, сведок неће да (без законског разлога) сведочи, судија га може казнити новчано до 10.000 динара, а ако и после тога одбије да сведочи, судија га може (додатно) казнити до 50.000 динара. Решење о новчаној казни уноси се у записник, а против решења о казни сведок има право жалбе у року од осам дана од дана пријема решења, с тим да ова жалба не задржава извршење решења. Ако, непосредно после изрицања казне, сведок пристане да сведочи, судија ће решење о кажњавању ставити ван снаге а изречену казну опозвати.

Битно је истаћи да у случају оспоравања чињења прекршаја од стране окривљеног, а без других доказа који би говорили у прилог постојања прекршаја и прекршајне одговорности окривљеног, судија ће донети ослобађајућу пресуду зато што није доказано да је окривљени учинио прекршај из захтева за покретање прекршајног поступка.

У склопу оцене доказа, неопходно је да суд наведе разлог којим сведоцима је поклонио веру, а којима није, те да се у образложењу пресуде наведу конкретни разлози из којих суд једним исказима јесте, а другим није поверовао, тако да оцена доказа буде

правилна и потпуна. У супротном, услед недовољно разумљивог, штурог и паушалног образложења оцене доказа јавља се разлог да, по жалби једне странке у поступку, првостепена прекршајна пресуда буде укинута у другостепеном поступку, када Прекршајни апелациони суд посумња у истинитост чињеница на којима је заснована првостепена пресуда због оцене доказа.

У току прекршајног поступка суд, на предлог странака, одређује вештака, који користећи се својим стручним знањем, а којим суд не располаже, спроводи **вештачење** када је за утврђивање или оцену неке важне чињенице неопходно прибавити налаз и мишљење од лица које располаже таквим стручним знањем. Изузетно, суд може по службеној дужности одредити вештачење, под условом из члана 89. став 5. овог закона. Вештачење прекршајни суд одређује писаном наредбом, у којој се наводи у погледу којих чињеница се обавља вештачење и коме се поверава. По правилу, одређује се један вештак, а ако је вештачење сложено, два или више вештака, при чему се вештачење може поверити одговарајућој стручној установи, државном органу или стручњаку, првенствено са листе сталних судских вештака, а други органи или лице се могу одредити само ако постоји опасност од одлагања, ако су стални вештаци спречени или ако то захтевају друге околности. Суд цени налаз и мишљење вештака као и сваки други доказ. Ако је било примедби једне или обе странке на налаз и мишљење вештака, судија је дужан да у образложењу пресуде објасни колико је успешно вештак одговорио на примедбе и да ли је на суд оставио уверење да је свој налаз и мишљење одбранио. Ако у налазу има више варијанти, у образложењу пресуде треба да стоји разлог зашто је нека од понуђених варијанти прихваћена, а друге нису, с обзиром да изостављањем ових разлога изостају и битни елементи оцене доказа вештачењем.

Записник о инспекцијском надзору спада у кључне **исправе** које служе као докази у прекршајном поступку, односно у кључне доказе у прекршајном поступку који се покреће и води поводом сумње на извршење прекршаја из области инспекцијског надзора. Закон о прекршајима у члану 264. став 2. тачка 3) прописује да битна повреда одредаба прекршајног поступка која је утицала или је могла да буде од утицаја на доношење законите и правилне пресуде или решења постоји, поред осталог, ако пресуда или решење уопште нема разлога или нису наведени разлози о одлучним чињеницама, или су ти разлози потпуно нејасни, или у знатној мери противречни, или ако о одлучним чињеницама постоји знатна противречност између оног што се у разлозима одлуке наводи, о садржини исправа или записника о исказима датим у поступку, и самих тих исправа или записника, осим у случају из члана 252. став 4. овог закона. Овај закон у члану 274. тачка 5) прописује да ће другостепени прекршајни суд усвојити жалбу и пресудом преиначити првостепену одлуку ако утврди да је суд који је водио прекршајни поступак погрешно оценио исправе и доказе које није сам извео, а решење или пресуда је заснована на тим доказима. Према члану 280. став 1. тачка 1) Закона о прекршајима, прекршајни поступак завршен правноснажном одлуком може се поновити ако се докаже да је одлука заснована на лажној исправу или на лажном исказу сведока или вештака. Законик о кривичном поступку, који се, сагласно члану 99. Закона о прекршајима, сходно примењује на прекршајни поступак, у чл. 138. и 139. уређује исправе као доказе у поступку. Чланом 2. став 1. тачка 26) Законика о кривичном поступку, исправа је одређена као сваки предмет или рачунарски податак који је подобан или одређен да служи као доказ чињенице која се утврђује у поступку (члан 83. ст. 1. и 2.). Чланом 138. Законика о кривичном поступку прописано је да се доказивање исправом врши читањем, гледањем, слушањем или увидом

у садржај исправе на други начин. Исправа коју је у прописаном облику издао државни орган у границама своје надлежности, као и исправа коју је у таквом облику издало лице у вршењу јавног овлашћења које му је поверено законом, доказује веродостојност онога што је у њој садржано. Дозвољено је доказивати да садржај ове исправе није веродостојан или да исправа није правилно састављена. Према томе, веродостојност и правилна састављеност јавне исправе (записник о инспекцијском надзору, контролна листа – као саставни део записника, потврда о одузетим предметима и др.) је законска претпоставка, али оборива. Веродостојност садржаја осталих исправа утврђује се извођењем других доказа и оцењује се у складу са чланом 16. став 3. овог законика, којим је предвиђено да изведене доказе који су од значаја за доношење судске одлуке суд оцењује по слободном судијском уверењу, што кореспондира члану 92. Закона о прекршајима, којим је уређена слободна оцена доказа. У складу са чланом 139. Закона о прекршајима, исправу по службеној дужности или на предлог странака прибавља орган поступка или подноси странке, по правилу, у оригиналу. Ако лице или државни орган одбије да на захтев органа поступка добровољно преда исправу, поступиће се у складу са одредбама члана 147. овог законика, којим се уређују предмети који се одузимају у склопу привременог одузимања предмета. Ако је оригинал исправе уништен, нестао или га није могуће прибавити, може се прибавити копија исправе. Орган поступка ће у записник унети садржај исправе и направиће њену копију, а у случају потребе оригинал ће вратити подносиоцу.

Прекршајна пријава (члан 180. Закона о прекршајима) и представка (пријава, петиција, предлог, дојава и акт другог назива кога заинтересовано физичко и правно лице подноси инспекцији у циљу иницирања покретања поступка инспекцијског надзора – члан 3. тачка 8) Закона о инспекцијском надзору и члан 67. став 2. Закона о трговини) не представљају доказ у прекршајном поступку. Тако, Прекршајни апелациони суд у пресуди Прж бр. 24059/2016 од 25.1.2017. године, указује на следеће: „Другостепени суд је размотрио и предложене 'доказе' од стране подносиоца - да суд изврши увид у прекршајну пријаву и службене белешке о обавештењу од грађана, па налази да је првостепени суд правилно поступио када наведене акте није читао у доказном поступку, нити вршио увид у њих, јер исти не представљају доказе, нити могу имати доказну снагу у предмету. Докази су подаци чињеничне природе који произилазе из процесних радњи које су предузели субјекти прекршајног поступка - у конкретном случају суд, а који се изводе током прекршајног поступка и на основу којих се утврђује чињенично стање, и доносе закључци у погледу битних елемената прекршаја и прекршајне одговорности. Прекршајна пријава представља само обавештавање надлежном органу да је евентуално учињен одређени прекршај, а који орган по пријему исте одлучује да ли ће поднети захтев за покретање прекршајног поступка суду или не. Службене белешке о обавештењу од грађана представљају основ за евентуално подношење прекршајне пријаве, али нису доказ у прекршајном поступку, с обзиром на то да лица која се давала обавештења нису саслушана у складу са одредбама Закона о прекршајима.“ Фотографије и други документи које достављају трећа лица – подносиоци представки у циљу иницирања покретања поступка инспекцијског надзора могу да послуже као индиција (посредан доказ) да је прекршај учињен, тако да се у поступку инспекцијског надзора, покренутом по службеној дужности поводом те представке/иницијативе, прикупе докази у складу са законом и поднесу прекршајном суду. Фотографије сачињене у поступку инспекцијског надзора су прилог записнику о инспекцијском надзору и чине његов саставни део, а записник, заједно са прилозима, подноси се прекршајном суду као доказ.

Истина је да исправа коју је у прописаном облику издао државни орган у границама своје надлежности, као и исправа коју је у таквом облику издало лице у вршењу јавног овлашћења које му је поверено законом (јавна исправа), доказује веродостојност онога што је у њој садржано. Типичан пример јавне исправе је записник о инспекцијском надзору (записник о инспекцијској контроли). Међутим, доказна снага записника није апсолутна. Да би записник о инспекцијском надзору имао већу доказну снагу, целисходно је да буде: сачињен у складу са законом, како је то објашњено у претходном излагању о прикупљању и обезбеђењу доказа у поступку инспекцијског надзора, да обавезно садржи основне елементе прекршаја: време, место и начин извршења, да буде разумљив и читак, да садржи прописане податке о окривљеном физичком или правном лицу или предузетнику: лично име (име и презиме) окривљеног, ЈМБГ, држављанство, занимање, адреса становања и запослења, за одговорно лице у правном лицу и функцију коју обавља у том правном лицу, а за предузетника и назив и седиште радње; за правно лице: назив и седиште, ПИБ и матични број; да садржи правну квалификацију прекршаја, да садржи податке о лицима која су била присутна приликом инспекцијског надзора и приликом сачињавања записника, да садржи назнаку да ли је инспекцијском надзору присуствовало још неко службено лице (посебно ако је у питању други инспектор), потпис инспектора који је вршио надзор и сачинио записник, и примедбе надзираног субјекта, ако их је било. Записник првенствено садржи доказе изведене у поступку и утврђене чињенице, са одговарајућим објашњењима, а на основу којих се доноси одлука која је у складу са стварним стањем и заснована на закону (нпр. утврђено је да је формално стручно оспособљавање и усавршавање, заправо, радни однос, или да је породична помоћ, како то тврди одређени послодавац, у ствари - „рад на црно“).

Јавне исправе и са њима изједначене исправе, доказују истинитост онога што се у њима потврђује или одређује. Доказивање о противном није искључено осим ако је реч о необоривим законским претпоставкама.

Записник о извршеној контроли, без других доказа, нема такву доказну снагу да намеће доношење одлуке о прекршајној одговорности окривљеног, како то утврђује и Прекршајни апелациони суд у пресуди Прж бр. 13462/2015 од 14.7.2015. године. Корисно је знати да потписан записник о инспекцијском надзору не значи истовремено/аутоматски и признање прекршаја, јер окривљени (надзирани субјекат), и поред потписаног записника може да оспорати извршење прекршаја; али, тада је дужан да пред судом објасни зашто је потписао записник а потом у прекршајном поступку не признаје прекршај. Из ових разлога, прекршајни судија позива на саслушање, па и на суочење, инспектора који је сачинио записник о инспекцијском надзору, а који је окривљени потписао.

Закон о прекршајима у члану 217. уређује **увиђај**, као доказно средство, прописивањем да ако је за утврђивање или разјашњење какве важне чињенице потребно лично и непосредно опажање судије који води прекршајни поступак, на предлог странака извршиће се увиђај. Изузетно, суд може по службеној дужности извршити увиђај, под условом из члана 89. став 5. овог закона. Увиђај се може обавити уз присуство вештака. Судија који води прекршајни поступак одредиће која ће се лица позвати да присуствују увиђају. О увиђају се води записник, у који се уноси назив суда, односно органа управе који спроводи увиђај, подаци о присутним лицима, резултатима увиђаја и другим важним чињеницама.

Од суштинске важности је избећи **прикупљање доказа на незаконит начин**. Незаконити докази се издвајају из списка и не могу користити као доказ у поступку.

Слободна оцена доказа

Сагласно члану 92. Закона о прекршајима, суд оцењује доказе по свом слободном уверењу. Које ће чињенице узети као доказане, суд одлучује на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно, свих доказа заједно и на основу резултата целокупног поступка. Оцена доказа је завршна фаза доказивања, а од ове оцене зависи примена правне норме. Суд је слободан, у границама закона, да у прекршајном поступку одлучи да ли су одређени предложени докази од значаја за прекршајноправну ствар и да ли ће их извести у прекршајном поступку, те да ли изведени докази доказују или не доказују правно релевантне чињенице, од којих зависи одлука у тој правној ствари. Суд је дужан да доказе цени по слободном судијском уверењу, што истовремено значи и да их цени према објективним мерилима расуђивања, односно разумно и непристрасно, тако да одлука суда чини убедљив логички закључак о одлучним чињеницама.

Суд слободно одлучује које ће доказе изводити након што саслуша одбрану окривљеног и размотри списе предмета. У чињеничну подлогу суд уноси оне чињенице за које сматра да су правно релевантне и значајне за одлуку у конкретној прекршајноправној ствари. Исход доказивања спорних правно релевантних чињеница може бити тројак: да је истакнута чињенична тврдња истинита, да није истинита и да је остала недоказана. Ако странка која нешто тврди успе да увери суд у истинитост својих тврдњи, суд је тада у позицији да може да формира чињеничну подлогу своје одлуке.

Суд по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане и од тог тренутка одбија доказне предлоге странака који се тичу доказивања чињеница о којима је суд закључио да су већ расправљене. Тиме се спречава да се изводе сувишни докази који неће допринети да се чињенично стање употпуни, а утицаће на исцрпљивање учесника поступка и свакако на његову дуготрајност, па и могућу застарелост. Тако, Прекршајни апелациони суд у пресуди Прж бр. 5116/2016 од 17.3.2016. године утврђује да ће суд одбити захтев странке да се сведок испита на околност коју је окривљени претходно признао, јер би се таквим саслушањем непотребно пролонгирао поступак.

Такође, извођење одређеног доказа могло би се одбити: (1) уколико су странке за њега знале у ранијим фазама поступка, али га без оправданог разлога нису предложиле; (2) ако доказни предлог није усмерен на доказивање чињеница које чине обележја прекршаја, постојање прекршајне одговорности или од које зависи примена неке друге одредбе прекршајног права; и, (3) ако је доказни предлог усмерен на доказивање чињеница за које суд оцени да су општепознате, у довољној мери расправљене, да их окривљени признаје на начин који не захтева даље доказивање или да сагласност странака о тим чињеницама није у супротности са другим доказима.

Суд се оценом доказа бави почев од првог изведеног доказа у поступку, јер већ тада судија процењује његову веродостојност и, сагласно тој процени, судија поставља даља питања окривљеном, сведоку, вештаку и одлучује о томе да ли је испитивање постало довољно. Оцена доказа се наставља и након сваког наредног изведеног доказа, па до краја доказног поступка. На основу те претходне оцене, судија одлучује које ће доказе још извести, а чије ће извођење одбити.

Дужност суда је да у образложењу пресуде изложи све изведене доказе и да се изјасни зашто је неку чињеницу узео као веродостојну. Пресуда се може побијати када у образложењу нема разлога о истинитости правно релевантних чињеница, што доводи у питање правилност и потпуност утврђеног чињеничног стања, а што је законски разлог за изјављивање жалбе, у складу са чланом 263. тачка 3) Закона о прекршајима.

Оцена доказа у образложењу пресуде се састоји од навођења који докази у току прекршајног поступка су изведени, које су чињенице утврђене и помоћу којих доказа, те разлога због којих су одређени докази прихваћени у целости или делимично, док други нису. Таква оцена доказа од стране суда је потпуна и правилна. Потребно је да образложење пресуде садржи критичку, разумну и суштинску (а не само формалну) анализу сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и њихову утврђену логичку везу, на основу којих се, у садејству са резултатима целокупног поступка, изводи закључак да ли је одређена тврдња истинита и да ли је одређена чињеница утврђена или не, и то на јасан и недвосмислен начин. Недостатак суштинске и потпуне, а тиме и правилне оцене доказа је разлог да Прекршајни апелациони суд, по жалби, укине првостепену пресуду.

Доказна снага (доказна вредност) је способност доказа, односно доказног основа или доказног разлога да утичу на убеђење и закључак суда о постојању чињенице која се доказује. Одређени докази код суда стварају извесност, а други, пак, вероватноћу о истинитости одређене правно релевантне чињенице. Извесност је такав степен сазнања који не оставља сумњу у супротно, представљајући највиши степен уверења о постојању или непостојању одређене чињенице. Вероватноћа је такав степен могућности да одређена чињеница постоји, када има више аргумената да чињеница постоји од оних који говоре супротно, али не и доказана извесност. Ради се о чињеница које нису потпуно утврђене или које се доказима само посредно утврђују, тј. о чињеницама које су учињене вероватним.

Према доказној снази, докази се деле на непосредне и посредне доказе (индиције). Доказ је непосредан ако се његовим извођењем добијају непосредна (директна) сазнања или подаци о правно релевантној чињеници (примера ради, увид у исправу којим се утврђује повреда прописа или исказ сведока који је очевидац повреде прописа за коју се сматра да представља прекршај). Помоћу посредног доказа (индиције) не добијају се непосредни подаци или сазнања о чињеници која се доказује, него о некој другој чињеници, која је у узрочно-последичној вези са правно релевантном чињеницом, па се логичком везом закључује о постојању чињенице важне за одлуку суда. Што су индиције ближе предмету доказивања, то је њихова доказна снага већа. Индиције су, дакле, чињенице или околности које посредно указују на постојање незаконитости, неправилности или кажњивог дела, односно на његовог учиниоца, на ближу или даљу везу између незаконитости/дела и одређеног лица и друге битне елементе значајне за поступање у одређеној ствари. Индиције су, заправо, основи сумње (основи подозрења). Законик о кривичном поступку дефинише „основ сумње“ као скуп чињеница које посредно указују да је учињено кривично дело или да је одређено лице учинилац кривичног дела. Оне наговештавају истину о незаконитости/делу и лицу, поткрепљујући вероватноћу и закључак о томе. Дају важна усмерења за откривање, расветљавање и доказивање незаконитости/кажњивог дела, стварају мисаоне конструкције, логичке претпоставке и закључке о чињењу или нечињењу, догађају, понашању и лицу. У првом оперативном захвату индиције и трагови, углавном, пружају оперативне информације, а након њихове обраде, могу да прерасту у доказну информацију, као утврђену битну везу међу чињеницама и околностима који су непосредно или посредно утицали на појаву незаконитости. Индиције треба доводити у везу са другим индицијама и доказима, утврђеним и општепознатним чињеницама, и вагати њихову истинитост, уверљивост и поузданост.

I. Извод из Општег обрасца записника о инспекцијском надзору

1. Ток и садржај предузетих радњи ради утврђивања чињеница и других радњи у поступку

Пре почетка инспекцијског надзора, инспектор је прикупио податке о претходним инспекцијским надзорима над надзираним субјектом и друге податке од значаја за предстојећи надзор, путем информационог система и других база података, као и путем непосредног сазнања и информисања и на други одговарајући начин, као и прибавио јавне исправе и податке из евиденција, односно регистара које воде надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења, који су неопходни за инспекцијски надзор, и то:

(у овом делу записника се наводе прикупљени подаци и прибављене исправе, и њихова тачна и кратка садржина, придржавајући се предмета надзора, односно ограничавајући се на инспекцијску управну ствар која је предмет надзора).

3.1. Радње предузете ради утврђивања чињеница

У инспекцијском надзору су предузете следеће радње ради утврђивања чињеница:

1) Контролна листа

(у овом делу се наводе подаци о контролној листи и њеном коришћењу у поступку инспекцијског надзора)

Контролна листа чини саставни део овог записника.

2) Увид у јавне исправе и податке из регистара и евиденција које воде надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења

(у овом делу се наводе исправе прибављене по службеној дужности или од надзираног субјекта или трећег лица, ако инспектор није могао да их прибави по службеној дужности, а у које је инспекција извршила увид и њихова тачна и кратка садржина, придржавајући се предмета надзора, односно ограничавајући се на инспекцијску управну ствар која је предмет поступка)

3) Увид у личну карту или другу јавну исправу подобну за идентификацију лица

4) Увид у пословне књиге, опште и појединачне акте, евиденције, уговоре, планске документе и другу документацију надзираног субјекта од значаја за инспекцијски надзор

(у овом делу записника се наводи документација у коју је инспекција извршила увид и њихова тачна и кратка садржина, придржавајући се предмета надзора, односно ограничавајући се на инспекцијску управну ствар која је предмет поступка)

Попис преузетих докумената чини саставни део овог записника.

5) Изјава надзираног субјекта и другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку

Усмена изјава

Надзирани субјекат је у поступку усмено дао изјаву следеће садржине:

(у овом делу записника се наводи тачна и сажета садржина изјаве надзираног субјекта, која је усмено дата у поступку, придржавајући се предмета надзора, односно ограничавајући се на инспекцијску управну ствар која је предмет поступка. За правно лице изјаву даје и потписује његов заступник / одговорно лице)

(потпис надзираног субјекта, односно заступника / одговорног лица правног лица)

Друго лице коме је посебним законом признато својство странке у поступку је у поступку усмено дало изјаву следеће садржине:

(у овом делу записника се наводи тачна и сажета садржина изјаве другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку, која је усмено дата у поступку, придржавајући се предмета надзора, односно ограничавајући се на

инспекцијску управну ствар која је предмет поступка. За правно лице изјаву даје и потписује његов заступник / одговорно лице)

(потпис другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку, односно заступника / одговорног лица правног лица)

Писана изјава

Надзирани субјекат је дао писану изјаву, која чини саставни део овог записника.

Друго лице коме је посебним законом признато својство странке у поступку је дало писану изјаву, која чини саставни део овог записника.

Напомена: Када је то прописано законом или произлази из судске, управне или инспекцијске праксе или је то целисходно ради вођења поступка и утврђивања чињеничног стања, надзирани субјекат и друго лице коме је посебним законом признато својство странке у поступку самостално сачињава и потписује писану изјаву, која се прилаже записнику (код правног лица изјаву сачињава и потписује његов заступник / одговорно лице).

6) Искази сведока

1. _____

2. _____

3.

(у овом делу записника се наводе искази сведока, који су дати у поступку и њихова тачна и кратка садржина, придржавајући се предмета надзора, односно ограничавајући се на инспекцијску управну ствар која је предмет поступка)

1. _____
(потпис сведока који је дао исказ)
2. _____
(потпис сведока који је дао исказ)
3.

7) Суочења

(у овом делу записника се наводи кратак опис и садржина суочења лица, ако је вршено)

1. _____
(потпис лица које је суочено)
2. _____
(потпис лица које је суочено)
3.

8) Увиђај, односно преглед и провера локације, земљишта, објеката, пословног и другог нестамбеног простора, постројења, уређаја, опреме, прибора, возила и других наменских превозних средстава, других средстава рада, производа, предмета који се стављају у промет, робе у промету и других предмете којима надзирани субјекат обавља делатност или врши активност, као и других предмета од значаја за инспекцијски надзор

(у овом делу се наводи увиђај, односно прегледи и провере извршени у поступку и њихова тачна и кратка садржина, придржавајући се предмета надзора, односно ограничавајући се на инспекцијску управну ствар која је предмет поступка)

9) Увиђај у стамбеном простору

(у овом делу се наводи увиђај који је инспекција извршила у стамбеном простору. Наводе се подаци о пристанку власника или корисника, односно држаоца стамбеног простора, односно о наредби суда којом је увиђај дозвољен када нема пристанка власника или корисника, односно држаоца стамбеног простора или је било неопходно да се предузму хитне мере у складу са чланом 22. став 2. Закона. Исто се односи и на претресање стамбеног простора и ствари у њему. Ако је увиђај у стамбеном простору започет у одсуству два пунолетна лица као сведока, односно власника или корисника, односно држаоца стамбеног простора – лично или преко пуномоћника, јер је било неопходно предузети радње ради отклањања непосредне и озбиљне опасности за људе или имовину, то се посебно образлаже.)

Копија наредбе суда чини саставни део овог записника.

10) Узимање и анализа, односно испитивање узорака

(у овом делу се наводе подаци о броју / количини, врсти и оквирној вредности узетих узорака и предлозима које је у вези са узимањем узорака дало овлашћено лице надзираног субјекта)

Налаз акредитованог тела, односно стручне установе чини саставни део овог записника.

11) Вештачење (налаз и мишљење вештака)

(у овом делу се наводи предмет вештачења и тачна и кратка садржина налаза и мишљења вештака, придржавајући се предмета надзора, односно ограничавајући се на инспекцијску управну ствар која је предмет поступка)

12) Фотографисање и снимање простора у коме је вршен инспекцијски надзор и других ствари које су предмет надзора

(у овом делу се наводе одговарајући подаци о овим радњама предузетим у поступку инспекцијског надзора)

Фотографије, видео и аудио записи сачињени у поступку чине саставни део овог записника.

13) Друге радње ради утврђивања чињеничног стања

(у овом делу се наводе одговарајући подаци о другим радњама предузетим ради утврђивања чињеничног стања у поступку инспекцијског надзора)

3.2. Обезбеђење доказа

(у овом делу записника се наводе радње које су предузете ради обезбеђења доказа, када је постојала оправдана бојазан да се неки доказ неће моћи доцније извести или да ће његово извођење бити отежано)

Привремено одузимање предмета ради обезбеђења доказа

(у овом делу записника се наводе радње привременог одузимања предмета у поступку инспекцијског надзора ради обезбеђења доказа у поступку који се води за кривично дело, привредни преступ или прекршај, односно у другом одговарајућем правном поступку, у складу са посебним законом, односно ради обезбеђења доказа у поступку инспекцијског надзора када постоји оправдана бојазан да се неки доказ неће моћи доцније извести или да ће његово извођење бити отежано, под условом да је природа предмета таква да је за извођење доказа неопходно његово одузимање.)

Потврда о одузетом предмету: _____

3.3. Друге важније радње предузете и закључци који су донети у поступку

(у овом делу записника се наводе друге важније радње које су предузете у поступку и закључци који су донети у поступку – упознавање надзираног субјекта са предметом и трајањем поступка, налогом за инспекцијски надзор и другим актима донетим у поступку, правима и дужностима које има у вези са инспекцијским надзором, поступање по захтевима за изузеће који су поднети, радње предузете ради одржавања реда и др.)

2. Утврђено чињенично стање

4.1. Опис откривених незаконитости

Незаконитост: _____

Докази: _____

Правни основ _____

Незаконитост: _____

Докази: _____

Правни основ _____

(у овом делу записника појединачно се наводе откривене незаконитости, са обавезним навођењем доказа на основу којег је одређена чињеница утврђена и правног основа за утврђивање незаконитости)

II. Потврда о привремено одузетим предметима

Република Србија
МИНИСТАРСТВО _____

(назив инспектората, као органа у саставу, односно сектора инспекције)

(назив управног округа)
Одељење/Одсек/Група _____

(седиште)
Број: _____
Датум: _____ . године

(град / општина)

Предмет: Потврда о привремено одузетим предметима ради обезбеђења доказа

Потврђује се да је дана _____ у _____ од

(идентификациони подаци надзираног субјекта), _____ инспектор у поступку инспекцијског надзора привремено одузео документацију, робу и друге предмете, у складу са чланом ___ став _____ Закона о _____ у вези са чланом 24. Закона о инспекцијском надзору, ради обезбеђења доказа у поступку који се води _____ за

(кривично дело, привредни преступ или прекршај – навођење које је кривично дело, привредни преступ или прекршај у питању / други одговарајући правни поступак), на начин, под условима и у року прописаним Законом о _____.

Преглед привремено одузетих предмета

Редни број	Опис	Врста	Количина	Друга својства битна за идентификацију
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Потврда се издаје као доказ о привремено одузетим предметима.

Ова потврда је сачињена у три примерка, од којих је један уручен надзираном субјекту

Надзирани субјекат

_____ **инспектор**

(потпис)

(потпис)

(Ако надзирани субјекат одбије да потпише потврду, то ће се констатовати у потврди)

III. Захтев за покретање прекршајног поступка

Република Србија
МИНИСТАРСТВО _____

(назив управе / сектора)

(назив управног округа)
Одељење/Одсек/Група _____

(седиште)

(адреса)

Број: _____
Датум: _____ . године

ПРЕКРШАЈНИ СУД У _____

_____ (улица и број, град / општина)

На основу члана 179. Закона о прекршајима („Службени гласник РС“, бр. 65/13, 13/16 и 98/16 - одлука УС), члана 42. став 1. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, број 36/15) и члана __ став __ Закона о _____ (навођење посебног законског основа), инспектор _____ Министарства _____, _____, подноси

ЗАХТЕВ ЗА ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

против:

(Алтернатива 1 – правно лице и одговорно лице у правном лицу)

1. _____ (назив правног лица), матични број: _____, ПИБ: _____, седиште и адреса: _____, законски заступник: _____, _____ (други идентификациони подаци од значаја), као правног лица,
и
2. _____ (име и презиме), ЈМБГ: _____, занимање: _____, функција коју обавља у правном лицу: _____, место и адреса _____

становања: _____,
место и адреса запослења: _____,
држављанин/ка Републике Србије, _____ (други
идентификациони подаци од значаја), као одговорног лица у правном лицу;

(Алтернатива 2 – предузетник)

_____ (име и презиме), ЈМБГ:
_____, занимање: _____,
место и адреса становања: _____,
место и адреса запослења: _____,
држављанин/ка Републике Србије, _____
(назив и седиште радње), матични број радње: _____, ПИБ
радње: _____,
(други идентификациони подаци од значаја), као предузетника;

(Напомена: Ако су доступни, у захтеву ће се навести и следећи подаци о лицу против кога се захтев подноси: место и датум рођења, број телефона, е-маил адреса, број телефона на радном месту, бројеви пословних рачуна правног лица и предузетника)

због тога што су/је:

Дана _____ године у _____

(чињенични опис радње из које произлази правно обележје прекршаја, начин извршења, штетне последице и друге чињенице и околности потребне да се прекршај што тачније одреди. Чињенично стање треба изложити језгровито и концизно, али потпуно, тако да се наведу све битне чињенице и околности, користећи се језиком закона).

Чиме постоји основана сумња да су/је извршили/о прекршај из члана ___ став ___ тачка ___ и став ___ у вези са чланом ___ став ___ Закона о _____.

Стога,

предлажем

- да се пред насловљеним судом покрене и спроведе прекршајни поступак против окривљених/ог;
- да се у току прекршајног поступка изведе доказ читањем записника о

инспекцијском надзору број: _____ од _____ године, као и изврши увид у доказе који су прилози овом записнику и чине његов саставни део;

- да се саслушају у својству окривљених правно лице и одговорно лице у правном лицу против којих је поднет овај захтев за покретање прекршајног поступка, које је потребно позвати са назначених адреса;
- да се у својству сведока саслушају:
 - 1) _____ (име и презиме и адреса);
 - 2) _____ (име и презиме и адреса);
 - 3) _____ (име и презиме и адреса);
- да се _____ (означење списка које треба прочитати и предмета који служе као доказ, као и других доказа, зависно од конкретних околности);
- да се изведу други докази које је неопходно и потребно извести у складу са чланом 89. Закона о прекршајима;
- да се за окривљене/ог прибаве/и извештај/и из казних евиденција;
- да Суд, након спроведеног поступка, утврђеног постојања прекршаја и утврђене одговорности окривљених/ог за овај прекршај, огласи окривљене/ог одговорним/а за прекршај и изрекне им/му законом прописане/у прекршајне/у санкције/у.

Против окривљених/ог није покренут кривични поступак или поступак за привредни преступ за дело које обухвата обележја прекршаја који је предмет овог захтева.

Овлашћени подносилац захтева обавештава суд да ће са окривљеним/а покушати да закључи споразум о признању прекршаја, у складу са чл. 233. и 234. Закона о прекршајима. У том смислу, овлашћени подносилац захтева прилаже овом захтеву обавештење окривљеном/има о законској могућности закључења споразума о признању прекршаја.

Образложење

Дана _____ године у _____ инспектор _____ је извршио инспекцијски надзор код надзираног субјекта, овде првоокривљеног, и том приликом утврдио:

(чињенични опис радње из које произлази правно обележје прекршаја, начин извршења,

штетне последице, држање пријављеног после учињеног дела и друге релевантне чињенице и околности).

Докази:

- Записник о инспекцијском надзору број: _____ од _____ године, са доказима који су прилози овом записнику и чине његов саставни део
- изјаве именованих сведока
- _____
_____ (означење списка које треба прочитати и предмета који служе као доказ, као и других доказа, зависно од конкретних околности)
- други докази које је неопходно и потребно извести у складу са чланом 89. Закона о прекршајима

Чланом ___ став ___ Закона о _____ прописано је _____.

Казненим одредбама члана ___ став ___ тачка ___ овог закона прописан је прекршај за повреду обавезе из цитираних одредаба овог закона.

При оваквом стању ствари, постоји основана сумња да су се у радњама окривљених/ог стекла сва обележја овог прекршаја.

У време извршења прекршаја и вршења инспекцијског надзора другоокривљени је имао својство одговорног лица у окривљеном правном лицу.

Доказ:

- увид у извод из Регистра _____, који води Агенција за привредне регистре (АПР)
- увид у извод из Правилника о систематизацији послова и радних места _____, са описом радног места другоокривљеног, који су прилози записнику о инспекцијском надзору и чине његов саставни део

Против окривљених/ог није покренут кривични поступак или поступак за привредни преступ за дело које обухвата обележја прекршаја који је предмет овог захтева.

Имајући све наведено у виду, инспектор _____, као овлашћени орган, подноси Суду овај захтев за покретање прекршајног поступка.

Молимо да нас, у складу са чланом 42. став 6. Закона о инспекцијском надзору и одредбама Закона о прекршајима, обавестите о исходу поступања по овом захтеву.

Истовремено, овлашћени подносилац захтева обавештава суд да ће са окривљеним/а покушати да закључи споразум о признању прекршаја, у складу са чл. 233. и 234. Закона о прекршајима, и, у том смислу, прилаже овом захтеву обавештење окривљеном/има о законској могућности закључења споразума о признању прекршаја.

Инспектор

(м.п.)

(потпис)

Прилози:

- докази наведени у овом захтеву
- обавештење окривљеном/има о законској могућности закључења споразума о признању прекршаја

Достављено:

- наслову
- у списе предмета- архиви